

CRNA GORA
ZAVOD ZA STATISTIKU

IV Proleterske 2, 81000 Podgorica

Tel: +382 (0) 20 230 811

Fax: +382 (0) 20 230 814

E-mail: contact@monstat.org

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA 2016. GODINU

Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda

Odgovorna lica: Ivan Kavarić i Miroslav Pejović

Odsjek: Statistika cijena

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju	1
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja	1
1.2 Pravni osnov	1
1.3 Statističke jedinice	1
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja	1
1.4.1 Sektori.....	1
1.4.2 Statistička populacija	1
1.5 Referentna geografska oblast	1
1.6 Koncepti i definicije	1
1.7 Klasifikacije	2
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka	2
1.9 Dinamika objavljivanja podataka	2
1.10 Metodologija	2
1.11 Bazni period	2
1.12 Jedinica mjere	2
1.13 Izvor podataka	2
2. Relevantnost - Korisnici podataka	2
2.1 Potrebe korisnika	2
2.2 Zadovoljstvo korisnika	3
3. Tačnost i pouzdanost	3
3.1 Tačnost - Opšta ocjena	3
3.2 Uzoračka greška	3
Indikatori uzoračke greške (A1).....	3
3.3 Neuzoračka greška	3
3.3.1 Greška obuhvata	3
Indikator greške obuhvata (A2).....	3
3.3.2 Greška mjerenja	3
3.3.3 Greška usljed neodaziva	3
Stopa neodaziva jedinica (A4).....	3
3.4 Sezonska prilagodavanja	4
3.5 Revizija podataka	4
3.5.1 Politika revizije podataka	4
3.5.2 Praksa revizije podataka	4
3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka (A6)	4
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	4
4.1 Pravovremenost	4
Vremenski jaz objave preliminarnih podataka	4
Vremenski jaz objave konačnih podataka.....	4
4.2 Tačnost objave podataka	4
5. Dostupnost i jasnoća	4
5.1 Saopštenja	4
5.2 Publikacije	4
5.3 Dostupnost mikropodataka	5
6. Uporedivost	5
6.1 Prostorna uporedivost	5
6.2 Vremenska uporedivost	5

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Cilj istraživanja indeksa proizvođačkih cijena je praćenje mjesečnih promjena cijena industrijskih proizvoda koje preduzeća proizvode i prodaju na domaćem tržištu. Indeksi cijena proizvođača industrijskih proizvoda predstavljaju važne ekonomske indikatore koji se mogu koristiti kao mjera inflacije, kao deflatori vremenskih serija, naročito za potrebe nacionalnih računa i industrije i kao sredstvo za usklađivanje cijena pri sklapanju različitih kupoprodajnih ugovora.

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (*“Sl.list Crne Gore” br. 18/12*) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Zakon pruža Zavodu za statistiku jasno i široko pravno ovlaštenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koji su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Zavod za statistiku je potpisao nekoliko memoranduma o saradnji sa imaocima administrativnih podataka.

Kada je u pitanju zakonodavstvo Evropske Unije, istraživanje Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda se sprovodi u skladu sa Regulativom (EK) br. 1165/98 koja se odnosi na kratkoročne statistike.

1.3 Statističke jedinice

Privredna društva - KAU koja obavljaju aktivnost u okviru sektora B (Vađenje ruda i kamena), C (Prerađivačka industrija) i D (Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija) NACE Rev. 2 klasifikacije.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

Istraživanjem su obuhvaćeni sektori: B (Vađenje ruda i kamena), C (Prerađivačka industrija) i D (Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija) NACE Rev. 2 klasifikacije.

1.4.2 Statistička populacija

Privredna društva - KAU koja obavljaju aktivnost u okviru sektora B (Vađenje ruda i kamena), C (Prerađivačka industrija) i D (Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija) NACE Rev. 2 klasifikacije.

1.5 Referentna geografska oblast

Teritorija Crne Gore.

1.6 Koncepti i definicije

Prodajna cijena proizvođača industrijskih proizvoda je cijena po kojoj proizvođač prodaje svoje proizvode redovnim kupcima na domaćem tržištu u najvećim količinama franko utovareno u vagon (kamion) u mjestu proizvođača. U ovu cijenu ulazi regres, ako ga prodavac ostvaruje, a odbija se trgovački rabat i popust koje prodavac odobrava kupcu. U cijenu ne ulazi porez na dodatu vrijednost.

Indeksi cijena proizvođača industrijskih proizvoda su relativni brojevi koji pokazuju promjene proizvođačkih cijena iz perioda u period. Indeksi cijena su izračunati za određene proizvode (individualni indeksi), za grupe proizvoda i za sve proizvode uključene u listu (ukupan indeks).

Mjesečni indeks prikazuje za koliko su se u prosjeku cijene u tekućem mjesecu promijenile u odnosu na prethodni mjesec.

Godišnji indeks prikazuje za koliko su se u prosjeku cijene promijenile u poslednjih 12 mjeseci.

Prosječni godišnji indeks prikazuje za koliko su se u prosjeku cijene promijenile u poslednjih n mjeseci tekuće godine u odnosu na isti period prethodne godine.

1.7 Klasifikacije

NACE Rev. 2, CPA 2008

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Mjesečna.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Mjesečna.

1.10 Metodologija

Kratka metodologija istraživanja dostupna je na sljedećem linku:

<http://monstat.org/userfiles/file/cijene/metodologija.pdf>

1.11 Bazni period

Prethodna godina se uzima kao bazna.

1.12 Jedinica mjere

Indeksi.

1.13 Izvor podataka

Glavni izvor podataka za obračun indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda je Mjesečno istraživanje o cijenama proizvođača industrijskih proizvoda. Ovo istraživanje obuhvata privredna društva razvrstana u sektorima vađenje ruda i kamena, prerađivačka industrija i snabdjevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija NACE Rev. 2 klasifikacije, koja imaju više od pet zaposlenih odnosno zadovoljavaju jedinicu mjere propisanu Nomenklaturom industrijskih proizvoda po jedinici proizvoda. Takođe, obuhvata i privredna društva razvrstana u druge sektore NACE Rev. 2 klasifikacije koji u svom sastavu imaju pogone ili druge organizacione oblike koji se bave industrijskom proizvodnjom. Uzorak i ponderi su bazirani na godišnjem industrijskom istraživanju. Za praćenje cijena izabrani su najvažniji proizvodi iz svake oblasti, tj. proizvodi sa najvećom realizacijom na domaćem tržištu, a odabir proizvođača izvršen je prema njihovom učešću u proizvodnji pojedinih proizvoda.

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- Eurostat;
- Svjetska banka;
- UN organizacije;
- Međunarodni monetarni fond.

Nacionalni korisnici:

- Ministarstva i drugi organi javne uprave;
- Lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave;
- Centralna banka;
- Nevladine organizacije;
- Studenti;
- Istraživači;
- Mediji.

2.2 Zadovoljstvo korisnika

U cilju utvrđivanja zadovoljstva korisnika kvalitetom podataka i utvrđivanjem njihovih potreba, Zavod za statistiku po prvi put sprovodi "Istraživanje o zadovoljstvu korisnika" u 2017. godini. Istraživanje je realizovano u periodu od 1. septembra do 20. oktobra. Link sa anketom je poslat svim korisnicima koji su u periodu od 2013. do 2017. godine poslali zahtjev za podacima na zvaničnu e-mail adresu. Pored toga, upitnik je postavljen na web stranici Zavoda za statistiku. U toku je obrada podataka dobijenih navedenim istraživanjem, dok ćemo konačne rezultate imati do kraja 2017. godine, kako za ukupno zadovoljstvo korisnika, tako i po oblastima.

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Tačnost PPI podataka generalno se smatra visokom. Tačnost izvornih podataka prati se procjenom metodološke ispravnosti cijena i izvora pondera kao i pridržavanjem metodoloških preporuka. Preduzimaju se odgovarajuće aktivnosti kako bi se identifikovali i eliminisali potencijalni izvori grešaka.

3.2 Uzoračka greška

Uzoračka greška ne može se izračunati jer istraživanje nije sprovedeno na osnovu slučajnog uzorka.

Indikatori uzoračke greške (A1)

Nije relevantno.

3.3 Neuzoračka greška

Stopa odaziva je oko 70%. Preduzeća se zavisno od njihove veličine ili reprezentativnosti kontaktiraju telefonom kako bi se podaci obezbijedili na vrijeme. Cijena privremeno nedostupnog proizvoda određuje se kontaktiranjem preduzeća od kojeg se zahtijeva da procijeni nedostajuću cijenu ili ponovi poslednju prijavljenu cijenu. U slučajevima kada industrijsko preduzeće prestane da proizvodi proizvod određenog kvaliteta za koji su prikupljene cijene, ili ako je proizvod tog kvaliteta "netržišna roba", onda se definiše novi proizvod određenog kvaliteta koji se najbolje prodaje i očekuje se da će se prodavati dugo i u velikim količinama. Za novi izabrani kvalitet proizvoda cijene se daju istovremeno za tekući i prethodni mjesec. Preduzeća su obavezna da objasne svaku promjenu kvaliteta.

3.3.1 Greška obuhvata

Nije dostupno.

Indikator greške obuhvata (A2)

Nije dostupno.

3.3.2 Greška mjerenja

Nije dostupno.

3.3.3 Greška usljed neodaziva

Za imputaciju se koriste podaci iz prethodnog perioda.

Stopa neodaziva jedinica (A4)

Stopa neodaziva iznosi oko 30%. U cilju povećanja stope odaziva, preduzeća se kontaktiraju telefonom.

3.4 Sezonska prilagodavanja

Ne vrši se sezonsko prilagodavanje podataka.

3.5 Revizija podataka

3.5.1 Politika revizije podataka

Zavod za statistiku je usvojio politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu, na sljedećem linku: [Politika revizije](#)

3.5.2 Praksa revizije podataka

Objavljeni podaci se smatraju konačnim osim u slučaju metodoloških promjena i uvođenja novih klasifikacija, usljed čega podliježu reviziji.

3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka (A6)

Nije bilo revizije podataka.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Podaci se objavljuju na datum koji je definisan Kalendarom objavljivanja statističkih podataka – mjesečno.

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Objavljeni podaci smatraju se konačnim.

Vremenski jaz objave konačnih podataka

15-23 dana.

4.2 Tačnost objave podataka

Svi podaci su objavljeni u skladu sa Kalendarom objavljivanja statističkih podataka za 2016. godinu.

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Saopštenja

Podaci su dostupni u vidu mjesečnih saopštenja objavljenih na zvaničnom web sajtu, na sljedećem linku: [Saopštenja](#)

5.2 Publikacije

Zavod za statistiku objavljuje sljedeće redovne publikacije:

- Mjesečni statistički pregled,
- Statistički Godišnjak,
- Crna Gora u brojkama.

Sve publikacije koje objavljuje Zavod za statistiku dostupne su na sljedećem linku: [Publikacije](#)

5.3 Dostupnost mikropodataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("*Sl.list Crne Gore*" br. 18/12) regulisana su pravila pod kojim spoljni korisnici mogu dobiti pristup individualnim podacima za potrebe istraživanja. Članom 58 definisane su vrste naučnih i istraživačkih organizacija koje mogu dobiti takve podatke.

Davanje individualnih podataka bez identifikatora moguće je isključivo na pisani zahtjev naučno-istraživačkih ustanova, u svrhu obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, kao i međunarodnih statističkih organizacija i proizvođača statistike iz drugih država. Istraživački subjekt potpisuje Ugovor sa Zavodom za statistiku, kao i Izjavu o poštovanju principa povjerljivosti. Proizvođači zvanične statistike vode posebnu evidenciju o korisnicima i o svrsi za koju su statistički podaci dati na korišćenje.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Metodologija istraživanja je u velikoj mjeri usklađena sa EU Regulativama, što omogućava uporedivost između zemalja.

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci po NACE Rev. 2 klasifikaciji dostupni su od 2010. godine.